

Gledališke igre.

Spisal

A. L. Bistriški.

[Antona Lovca]

I. zvezek.

Lokavi snubač.

Veseloigra v 1 dejanji.

V NOVEM MESTU 1899.

Založil pisatelj.

Tiskal J. Krajec.

Cena: ~~40~~ kr.
25

886.3-2

220/10

2. —

Gledališke igre.

Spisal

A. L. Bistriški.

I. zvezek.

Leokavi snubač.

Veseloigra v 1 dejanji.

V NOVEM MESTU 1899.

Založil pisatelj. — Tiskal J. Krajec.

5609A

D 1945 / 2115

Lokavi snubač.

Veseloigra v 1 dejanji.

OSOB E:

Karol Leskovec, okrajni glavar.

Jakob Gornik, posestnik in župan.

Marjeta, njegova žena.

Minka, njuna hči.

Ivan Tekavec, trgovčev sin iz Ljubljane.

Blaž Namré, } občinska svetovalca.

Primož Skaza }

Štefan, hlapec } pri Gornikovih.

Polona, dekla }

Vesel, sluga pri okrajnem glavarstvu.

Godec.

Godi se v neki večji vasi na Slovenskem.

(Soba pri Gornikovih. Na sredi pogrnjena miza, na nji pripravljena posoda za zajutrak. Na levi strani miza, na kateri leže citre in skladbe za citre, na desni strani priprosta pisalna miza, na kateri je nekaj spisov in nekoliko knjig).

Prvi prizor.

Štefan (vstopi pri zadnjih vratih).

Štefan. Primaruba, danes je pa pri nas sodni dan! Že od pete ure sem na nogah in čistim, pometam ter pospravljam, da me že vse boli. (Se izteguje). Pride k nam, danes velik gospod — gospod — kako mu že velé? — kraj — okraj — menda kranjski glavar in pripravljati moramo zanj, kakor smo pri vojaci, kadar smo imeli napovedano „vizito“ v vojašnici. Komaj sem se toliko odtegnil, da izročim Minki to-le pisemce, katero sem prinesel skrivaj s pošte za njo. Da bi le kmalo prišla.

Drugi prizor.

Štefan. Minka (z desne).

Minka. No, si dobil pisemce?

Štefan. Dobil, tu je! (Izroči ji pisemce). To je gotovo kaj zaljubljenega, kaj ne? Ti, stvarca, ti! (Požuga s prstom smeja se).

Minka. Si že priden. Na šestico, pa molči proti očetu!

Štefan. Kakor grob! Saj veste, da Vas ne izdam, ko ste mi tako dobra.

Minka. Je že dobro, le pojdi zopet na delo! (Štefan odide skozi zadnje vrata).

Tretji prizor.

Minka (sama).

Minka. Ivan mi je obljubil, da mi v kratkem piše, in res je pisemce že tukaj. (Odpre pismo in čita). Kaj piše? Da mu ni strpeti brez mene in da pride na vsak način še danes k nam, in prosi mojega očeta za mojo roko! Pravi, da mi piše zato nekoliko pred svojim prihodom, da bova z mamó pripravljene. — Oh, veselim se njegovega prihoda in njegove odločnosti, a vender se tresem kot šiba na vodi! Težko, da bi se oče udali, ker so že parkrat rekli, da mi sami izberó moža. Poleg tega je pa danes tudi jako neugoden dan za najino stvar. Pride novi gospod okrajni glavar v našo vas in k mojemu očetu kot županu in le-tá si dajé vsled tega toliko opravila, da bi ga sprejel dostojno,

da ni za noben drug pogovor. — A ni pomagati! Ivan utegne biti skoraj tukaj. Ne ostaje družega, nego da z mamó pripraviva očeta na njegov prihod. — Bog daj srečen uspeh! (Sliši se hoja na levi.) Ravno gredo mamica.

Četrty prizor.

Minka. Marjeta (z leve prinese posodo s črno kavo).

Minka. Dobro jutro mamica!

Marjeta. Bog daj hčerka! (Gleda Minko). No, kaj pa ti je, da si tako preplašena?

Minka. Oh, mamica, ravno sem dobila pisemce od Ivana, da pride še danes k nam in snubi mene pri mojem očetu. Bojim se, ker se danes odloči moja usoda.

Marjeta. Tako? Ivan? Izvolil si je pa tudi jako nesrečen dan. Z očetom danes ni mōči mirno govoriti. Vse jutro že hodi sem in tjà, kakor bi bil besen. Pričakovani prihod novega gospoda glavarja zmešal je vsega. Nobena reč mu ni na pravem mestu, nikjer dosti čisto. Ravno sedaj ošteva deklo, da kuhinja ni dosti počejena, dasi glavar ne bo imel tamkej ničesar iskati. — Sedaj pride za-jutrkovat. Poglej, da bo vse v redu na mizi, da ga ne zbode kaj v oči! (Minka popravlja

po mizi). Pri zajutrkju izpregovorim resno besedo z očetom in ga pripravim na Ivanov prihod. Sedaj ni druge pomoči.

Minka. Oh, mamica, kako ste dobra! (Objame jo). Kaj ne, sej Vam je tudi vseč Ivan? Kako brhek, čvrst in živahen mladenič je! Morebiti bode tudi očetu vseč, ko ga bodo videli takega.

Marjeta. Res je Ivan vrl mlad gospod, a vkljub temu se bojim, da oče niti govoriti ne bo hotel z njim, ako ga prime trma. (Zunaj se čuje glas: „Konje dobro osnaži in glej da bode tudi koleselj čist!“ Odgovor: „Bom oče!“) — Zdaj gre! Jaz natočim kave, ti pa prinesi brinovca, da bo imel vse na mizi. (Minka odide na levo).

Peti prizor.

Marjeta. Jakob (vstopi skozi zadnja vrata).

Jakob. Vražji posli, kako jih mora preganjati človek, da kaj store! Najrajši bi roke križem držali. (Proti Marjeti). No, kaj pa ti? Nič se ne zmeniš, če je vse v redu. (Sede).

Marjeta (tudi sede). E, kaj tako noriš! Bog nas varuj, če bi prišel sam minister! Tebi bi se kar zmešalo v glavi. (Natoči mu kave).

Jakob. Noriš! Žena, ti ne veš, kaj je okrajni glavar. On je predstojnik vsega okraja.

Njemu moramo biti pokorni vsi župani. Poleg tega si moraš pa misliti, da bo gospod glavar, ker ga še ni bilo v našem kraju, vse dobro pogledal. Zato morata biti urad in županova hiša popolnoma v redu. Ravno zaradi tega, da bi se sam prepričal, kaka županstva ima, ni hotel, da bi se mu župani predstavili v uradu. Tudi je, kakor pravijo, še sila sila mlad gospod in taki so še natančnejši, kakor pa starejši gospodje. No, hvala Bogu, menim, da bo z menoj zadovoljen! (Pije kavo).

Šesti prizor.

Prejšnja. Minka (z leve prinese brinovca).

Minka (postavši steklenico na mizo). Dobro jutro, ata!

Jakob. Bog daj! No gospodična, ste dobro spančkala? Moram tudi jaz govoriti malo po gospodsko, saj vem, da ti je to všeč. A kaj se tako držiš? Si imela morda hude sanje? — Žal, da sem te dal v mesto. Postala si vsa drugačna. Prej si bila vesela in zgovorna, a mesto te je vso predelalo.

Marjeta. Ti si čudak! Dekleta smo dali zato v mesto, da se je olikala in ker je to dosegla, vidi se ti sedaj drugačna. Bodi hvalen, da se je kaj naučila. (Natoči mu brinjevca).

Jakob. O, saj tudi sem. (Tehtno). A meni se dozdeva, da ji tudi tisti mestni gospodki s tistimi zavratniki (pokaže s perstoma visočino) malo rojijo po glavi. A to ti povem, dekle, te si pa le izbij iz glave! Taki niso záte!

Marjeta. Rada bi vedela, kakega ženina ji ti želiš?

Jakob. Kakega? Takega, ki je pristojen za njo. Pošten, pameten in priprost mora biti, ker smo tudi mi priprostega stanu. Izberem ga sam! Tudi mora imeti kaj v žepu! (Izpije kozarček brinjevca).

Minka. Priprostega pa že nečem, (jokaje) grem pa rajši v samostan.

Jakob. V samostan? Ha, ha, ha! Le pojdi, potem postane pa gotovo tvoj ljubi, ako ga že imaš, menih. Ha, ha, ha!

Marjeta. Dosti tvojih norčij! Da ti povem naravnost, ima ga dekle in z mojo vednostjo, poštenega in pridnega ljubljanskega gospoda, kakor sem se sama prepričala o njem. — Piše se Ivan —

Jakob (plane kviško). Ivan mu je ime? Bog nas varuj, ti so pa na slabem glasu pri meni! Nečem nič več slišati o njem!

Marjeta. Povem ti še, da pride v kratkem snubit! (Tudi vstane).

Jakob. Naj le pride! — Da vesta, nazaj ne pojde, nego tekel bo! Me razumita? Rajši ga ne vlačita pred moje oči!

Marjeta. Škoda, da si župan, pa tako govoriš! Saj bi se lahko pametno zmenil z njim in mu spodobno povedal, kaj misliš!

Jakob. Vse jedno! Jaz ne maram ženinov, ki žele očitvidno le mojega denarja! Da, imam nekaj tisočakov, a te ne hranim zato, da bi jih kak ljubljanski Ivan pognal po grlu! To je moja zadnja beseda o tej stvari!

Sedmi prizor.

Prejšnji. Blaž in Primož (vstopita skozi sredo. Oba sta v praznični obleki).

Blaž in Primož. Bog daj, Bog!

Blaž. No, Jakob, kaj se pa tako glasiš?

Jakob. E kaj, ženski sta me ujezili. Za mojimi hrbtom izbirata ženina; a povedal sem jima, da iz te moke ne bo kruha.

Primož. Saj menda stvar ni tako resna! Hčerka je pametna in se bo dala pogovoriti.

Jakob. Kaj pogovoriti! Jaz nič ne pogovarjam, samo zapovedujem in biti mora. — Pa kaj čenčamo zdaj o tem? (Pogleda na uro na steni). Ura se bliža, ko dojde gospod glavar. (Kliče: Polona! Polona! Polona pride). Mojo praznično suknjo! (Polona vzame z jednega stola zadaj temno suknjo in jo poda Jakobu, rekoč: Tukaj je, pripravila sem jo že prej!) (Jakob obleče suknjo). Tako, zdaj sem gotov!

Blaž. Kaj pa z nagovorom, oče župan, si se kaj pripravil?

Jakob. Kaj to? Meni gre jezik, kakor raglja v zvoniku! Ne bojta se! Pojdita!

Blaž in Primož (proti Marjeti in Minki). Pa z Bogom!
Marjeta in Minka. Srečno!

(Jakob, Blaž in Primož odidejo na levi).

Osmi prizor.

Marjeta. Minka.

Marjeta. Za božjo voljo, ta človek bo še ob pamet! Bog ne daj, da bi glavar izostal! Ne imeli bi ves teden miru v hiši.

Minka. Nesrečni dan! Kakó naključje vse nanese! Oh, mamica, kaj hočeva zdaj storiti?

Marjeta. Veš, kaj mi je prišlo prej na misel? Če pride Ivan, skrijeva ga dotlej, da odide gospod glavar. Oče utegne biti potem dobre volje in bo morebiti vendar le sprejel Ivana prijazno.

Minka. Da, mamica, to bo najbolje. Tudi jaz sem že mislila na to. Prej, predno ne odide gospod glavar, je tako vse zastonj.

Marjeta. A če naju bo Ivan le hotel slúšati. On je tudi precej ponosen.

Minka. Ne bojte se, mamica, zaradi mene bo storil vse. Saj veste, kako me ljubi. (Nekdo potrka).

Minka. Oh, gotovo je že Ivan tukaj
Marjeta. Notri!

Deveti prizor.

Prejšnji. Ivan (vstopi pri zadnjih vratih).

Ivan, (ki je jako živahen). Dober dan, mamica!
 (Poda roko). Dober dan, ljubi srček! Oh,
 kako sem hitel, da te pritisnem na svoje
 serce! (Objame Minko in jo poljubi).

Obe (bolj hladno). Dober dan, Ivan!

Ivan. A kaj vama je, da sta tako mlačni proti
 meni? Tudi sta videti razjarjeni. Se je li
 kaj pripetilo? Vama morda ni ljub moj
 prihod?

Marjeta. Resnično Ivan, rajši bi videli, da danes
 ne bi bil prišel. Naletel si jako neugoden
 dan. Pride danes k nam novi gospod okrajni
 glavar in moj mož kot župan pričakuje ga
 tako nestrpno in si dá toliko opraviti, da
 bi ga sprejel dostojno, da ni za noben drug
 pogovor. — Sploh je tudi zoper možitev
 s teboj in pravi, da sam izbere Minki moža.

Ivan. A kaj imajo oče zoper mene, saj me še
 nikoli videli niso?

Minka. Oh, Ivan, ti ne poznaš mojega očeta.
 Rekli so, da niti govoriti nečejo s teboj
 in ker so danes tako natakneni, bi ti
 utegnili res pokazati kar duri. (Skoraj joka).

Ivan. O, tega se pa ne bojim! Ko me bodo videli tako mladega in čvrstega, gotovo jim bom ugajal! No, govoriti pa tudi znam!

Marjeta. Ti se jako motiš, Ivan! Saj dokler bo gospod glavar tukaj, je vse zastoj. Poznam svojega moža!

Ivan. Sta mu pa tudi povedali, kdo sem jaz? Saj taki snubači se vendar ne pobirajo kar tam na cesti.

Minka. Nisva, saj niti prilike ni bilo. Le ime Ivan je mamica izgovorila, a bil je kar ogenj v strehi. On pravi, da so vsi Ivani na slabem glasu.

Ivan. Ha, ha, ha! Kdo mu je pa to natvezil?

Minka. Oh, moj Ivan, nikar se ne smejaj! Ti ne veš, kako resna je vsa stvar! (Skoraj joka).

Ivan. No saj verjamem, draga Minka! A kaj čemo zdaj storiti? Jaz sem tukaj in ne morem ter tudi nečem oditi, ne da bi dosegel svojega namena. Saj veš, draga Minka, kako te imam rad, in kako težko pričakujem združenja s teboj! (Prime jo za obe roki, ter ji gleda v oči).

Marjeta. Sklenili sva, da počakaš skrivaj tukaj, dokler ne odide gospod glavar. Moj mož se potem umiri in če bo gospod glavar dober z njim, pripravi ga to celo v dobro voljo. A pokazati se mu prej ne smeš! Zato se boš skrila v to-le sobico, kamor moj mož nima navade hoditi. Tu bodeš počakal, dokler

ne mine nevihta, Za jed in pijačo bova že skrbeli. —

Ivan. A kje so sedaj oče?

Minka. Šel je z dvema svetovalcema glavvarju naproti. Saj te vendar niso srečali?

Ivan. Ne! Tri možé sem videl, ki so korakali od hiše po cesti, a jaz sem prišel od druge strani, tako da me niso mogli zapaziti.

Marjeta. Sedaj pa le hitro v sobico!

Ivan. Toraj jetnik in morda ves dan bom moral biti in tebe draga Minka ne videti in s taboj ne govoriti?

Minka. Če utegneva, te že pri drugih vratih obiščeva, da ti ne bo dolg čas.

Marjeta. Jaz menim, da se itak gospod glavvar ne bo mudil dolgo pri nas, potem bo pa konec tvoje ječe.

Ivan. Naj bo, moram vaji slušati, saj ženske ste dobro zvite, kadar hočete kaj doseči!

Obe. Pojdi, pojdi, da ne bo prepozno! (Rineta ga v sobo na desni).

Marjeta. Oče utegne priti vsak čas nazaj —

Minka. — in če bi te zasačili, gorje nama in tebi!

Marjeta. Tu imaš ključ, da se zakleneš od znotraj.

Ivan. Tega se pa nisem nadjal, da bom moral tako hitro v luknjo. (Zapre in se zaklene).

Deseti prizor.

Marjeta. Minka.

Minka. Hvala Bogu, to bi bilo v redu! Da bi le nadalje vse srečno izteklo!

Marjeta. Zaupaj, hčerka, saj imam tudi jaz kaj vpliva! — Tako, zdaj grem pa v kuhinjo pogledat, ako je pripravljeno vse za pogostitev gospoda glavarja.

Minka. Jaz se grem pa opraviti, ker bo gotovo po volji očetu, ako se oblečem praznično. (Odideta obe skozi zadnja vrata. Oder ostane za trenutek prazen).

Ednajsti prizor.

Ivan (odklene vrata in jih malo odpre, ter pomoli glavo venkaj. Ko vidi, da ni nikogar, vstopi na oder).

Ivan. Lepa reč to! Tako ni prišel menda še nikdo snubit, kakor jaz. Komaj sem se prikazal, pa hajdi v luknjo! — A tega ne trpim! — Oh, koliko se trudi mož, da dobi ženo, dasiravno jih je toliko na svetu. Menil sem, da bodo vsi veseli, če se ponudi tak mladenič za ženina, kakor sem jaz, a sedaj vidim, da pri ženitvah res ne gre vselej gladko. — Vendar naju z Minko nihče ne loči, če so zapreke še take! Svoj

cilj hočem doseči, naj velja, kar če; Minka je vredna, da se potrudim za njo! — Tako, zdaj bom še le pogledal, kje da sem. (Gleda okoli po sobi). Poprej niti časa nisem imel. Tu tedaj prebiva moja ljuba! — Čedna soba! — Tu so citre. Na te igra Minka. Kaj pa igra? Valpotičeve skladbe. Dobro! — Pisalna miza! Tu pa piše gotovo oče župan. (Vzame kos papirja v roko in čita:) „Zivinski potni list“. Tudi nekaj knjig ima. (Vzame brošurico v roko in čita:) „Kako se najbolje pokončavajo krtje“. Tudi dobro! (Zunaj se sliši ropot Ivan se zgane). Kaj pa je to? Morda se vrača že oče župan. Smuk v ječo! — Ali pa ne! (Premišljuje). Ne! Sram me je, da bi se skrival, kakor tat! Počakati hočem in naravnost povedati, po kaj sem prišel! Če pride oče z glavarjem, toliko bolje, potem se ne bo upal biti osoren z menoj, nego bo moral kaj družega ukreniti. (Stopi k pisalni mizi, vzame z nje papir in gleda vanj).

Dvanajsti prizor.

Ivan. Potem Jakob, Blaž in Primož.

Jakob (še od zunaj). Saj sem vedel! Te ženske! Da bi jih vrag! Toliko časa so me motile s tem Ivanom, da je bilo prepozno. (Vstopi z Blažem in Primožem pri zadnjih vratih. Vsi se

vstopijo zadaj na levi strani tako, da ne zapazijo Ivana, ki je spredaj na desni). Vražji Ivan, kosti bi mu polomil, če bi ga dobil!

Ivan (zase). No, s tem možem pa res ni šaliti!

Jakob. Kaj nam je zdaj storiti? (Blaž in Primož se praskata za ušesi). Pripeljal se je, a Bog ve, kam je šel. In kaj si bo mislil o nas! Povsod so ga gotovo sprejeli slovesno, samo pri nas ga ni nikdo pozdravil.

Blaž. I saj se mu lahko pové, da smo se zamudili. —

Jakob. Zamudili! Lepa reč, si bo mislil, toliko časa prej so vedeli, da pridem, a se niso mogli pripraviti, da bi mi prišli o pravem času naproti.

Primož (zagledavši Ivana na pol tiho Jakobu). Ti, glej, glej! Kdo pa je ta gospod?

Jakob (na pol tiho). Kje? Za božjo voljo, kdo bi bil to? E kdo? Nihče drugi ne more biti, ko gospod glavar sam! Saj že pregledava moje uradne reči! Izgrešili smo se in je šel naravnost v županijo, ko je videl, da mu ni nikogar naproti.

Blaž (na pol tiho). Da, tako mora biti!

Jakob (se bliža ponižno Ivanu. Glasno). Menim, da se ne motim, ako Vas pozdravljam kot novega gospoda glavarja. Nezamerite, neljuba prilika nas je zadržala, da Vam nismo prišli o pravem času naproti. Jaz sem župan Gornik!

Ivan (zase). Glavar mi pravi! Moti se! Dobro! Porabiti hočem njegovo zmoto, da me bo pomnil in da bo nehôté govoril z menoj. (Glasno in resno). Nič ne de, oče župan! Tudi ni bilo vzroka slovesnemu sprejemanju. Prišel sem nekoliko prej v vas, kakor se je menilo, zato smo se izgrešili na poti. Kakor ste videli, gledal sem po Vaših uradnih poslih. (Poda županu roko). „Pozdravljam Vas prav srčno, gospod župan! (Sežeta si v roko).

Jakob (zase, vesel). Hvala Bogu, nič ni nejevoljen! (Glasno). Čast mi je, predstaviti Vam tu naša dva svetovalca Blaža Namreta in Primoža Skazo.

Ivan (poda tudi njima roko). Pozdravljena tudi vidva! *Blaž* in *Primož*. Zdravi, gospod glavar!

Jakob (zase). Kako je dober! Vidi se koj, da je domač človek. Pa res, kako je še mlad! (Glasno). A kako, da Vas ni sprejel nihče mojih ljudi? To so prave nerode!

Ivan. Ko sem vstopil, ni bilo nikogar v sobi. Klicati nisem hotel, nego počakati, da kdo pride. Zato ne smete biti hudi na Vaše ljudi.

Jakob. Hvala, hvala, gospod glavar, da ste tako prijazni. Sedaj Vas pa prosim, da blagovolite sestiti. Gotovo ste utrujeni od dolge vožnje. (Kliče:) Polona! Polona! (Polona vstopi.) Na-pravi hitro na mizo. (Polona vzame povesode in prt s srednje mize in odide. *Ivanu*, ki piše

nekaj na listek papirja). Saj ne boste zamerili, gospod glavar, ako prinesem steklenico terana? Dobra kapljica je, pripeljal sem jo sam s Krasa.

Ivan. Prosim, oče župan!

Jakob (Poloni, ki je prinesla drug [bel] prt in čaše, na tihem). Pa tisto tudi prinesi, kar ste pripravile za pogostitev, piščanče, race i. t. d. (Ivanu) Oprostite, gospod glavar, za trenutek! Grem sam v klet, da dobim pravo kapljico. (Odide).

Ivan (zase). Ravno prav! Obvestiti mi je najprvo mater in Minko o moji nakani, da me ne izdasta. (Poloni, ki je napravila na mizo). Na, nesi ta listek materi županji in izroči ga nji sami. Tiče se nekaj mojega voznika. (Dá Poloni listek in darilo).

Polona. Koj, gospod! Hvala! (Prikloni se nerodno in odide).

Trinajsti prizor.

Ivan (sede k sredni mizi). *Svetovalca*, (ki sta tudi sedla k mizi, ko jima je Ivan namignil milostno z roko).

Ivan (zase). Sam ne vem, kaj čem govoriti s tema možema. (Odkaslja se. Proti Blažu). No očka, kaj pa letina letos?

Blaž. E, slaba je, gospod glavar, slaba. Suša in črv in na zadnje še toča so nam večino

pridelkev uničili. — Pa saj Vam je znano, gospod glavar, da smo vložili prošnjo za podporo.

Primož. Da, gospod glavar, nezamerite, če Vas vprašam, kaj pa je s to prošnjo? Skoraj je že dva meseca, kar smo jo vložili, a še nimamo nobenega odgovora.

Ivan (zase). No, zdaj sem pa segel v sršenovo gnezdo! (Glasno). Da — da — prošnja se je predložila v — v — na — na Dunaj. A veste, jaz še nisem dolgo časa v svojem novem uradu in še nisem imel prilike, poučiti se o vseh stvareh. Storil bom pa koj vse potrebno, da bo prošnja hitro rešena. (Zase). Joj, kako se moram lagati!

Blaž. Hvala, gospod glavar! Reklo se je koj, ko je bilo znano Vaše imenovanje, da dobimo izvrstnega gospoda glavarja.

Štirnajsti prizor.

Prejšnji. Jakob (vstopi brzo od zadaj s steklenico v roki).

Jakob. Haha! Tako! Tukaj sem, gospod glavar! Natočil sem najboljše kapljice, ki je imam. Gotovo Vam bo ugajala. (Toči v kozarce. Med tem je jela tudi Polona nositi jedila na mizo).

Ivan (zase). Dobro gre! Le pogumno dalje! (Glasno). Hvala, oče župan, za Vašo gostoljubnost!

Jakob (vedno bolj vesel). Nič hvale, gospod glavar! (Slovesno). Dolžnost moja je, da Vam postrežem, kolikor je v moji moči. Nimamo vsak dan tako odličnega gosta pod našo streho.

Ivan. Tudi mene jako veseli, oče župan, da sem Vas spoznal. Slišal sem že o Vas, in o Vaši delavnosti za občino. Upam, da bode, ko me bolje spoznate, cenili tudi Vi mene. (Prime kozarec v roko in vstane). Toraj na zdravje vsem skupaj!

Jakob, Blaž in Primož (vstanejo in trčejo z Ivanom). Bog živi našega gospoda glavarja!

Jakob (stojé). Žalibog, da sem bil po neljubi priliki zadrižan, pozdraviti Vas na odločenem mestu pri Vašem prihodu tako, kakor bi se bilo spodobilo takemu gospodu. — A ker se to ni zgodilo, dovolite, da spregovorim tu nekoliko Vam namenjenih besedi. — Ko smo zvedeli novico, da ste Vi, visokocenjeni gospod, imenovani glavarjem za naš okraj, obradovali smo se vsi; kajti šel je o Vas glas, da niste le izvrsten uradnik, nego tudi domač gospod in poseben prijatelj Vam podložnih ljudi, ter da skušate vsakemu koristiti, kar je v Vaših močeh. Odkritosrčno Vam tedaj povem, da Vas vsi sprejemamo z najradostnejšim srcem. Želimo, da bi bili tudi Vi prav prav zadovoljni

med nami in da bi mnogo let ostali naš predstojnik. Bog Vas tedaj živi v naši sredini! Živio!

Jakob, Blaž in Primož (stojé s kozarci v roki). Bog Vas živi, živio! (Vsi trénejo z Ivanom).

Ivan (stojé). Tudi mene jako veseli, da sem prišel med tako izvrstne ljudi, kakor so v tem okraju. Posebno me veseli, da imam v svojem okraju tako izvrstne občinske zastope, kakor je tukajšnji. Napivam tedaj tukajšnjemu občinskemu načelništvu in posebno Vam, oče župan. Živio!

Vsi (trénejo). Živio!

Jakob. Sedaj pa prosim, da zaužijete nekoliko naših dobrot. (Ponuja jedila. Ivan in oba stetovalca vzamejo po nekaj in jedó).

Primož. Dovolite, gospod glavar, da Vas nekaj poprašam! Kaj pa je s šolo pri Šent Lenartu, se bo zidala, ali se bo razširila naša šola? Mi seveda smo zato, da bi se razširila naša šola.

Ivan (zase). Joj, zdaj bodo hoteli pa gotovo izvedeti vse svoje stvari, o katerih ničesar ne vem. Moram si napiti poguma. (Izpije kozarec vina. Glasno). S šolo v Šent Lenartu? — No, če Vam je ljubše razširjenje Vaše šole, gotovo bom delal na to. Govoril bom na pristojnem mestu, da se Vam izpolni Vaše želja. (Zase). Da bi le kaj neumnega ne povedal, čutim ga že v glavi.

Blaž in Primož. Prosimo, storite tako!

Jakob. Prosim še nekaj, gospod glavar! Vaš gospod prednik nam je naložil, da moramo napraviti na pokopališči mrtvašnico ob občinskih troških. Pritožili smo se pa zoper ta ukaz, ker menimo, da se mora sezidati mrtvašnica ob troških cerkvenega sklada. Kaj menite Vi o tem?

Ivan (zase). Za Boga, da bi bil jurist! (Glasno). Mrt — mrtvašnico? No gotovo, da se mora zidati ob troških cerkvenega sklada. — Sicer pa menim, da Vam ni treba zidati mrtvašnice. Kaj hočete živi v grob?

Jakob. Že res, gospod glavar, a pomislite, mrtvašnica je za mrliča, ne za nas žive ljudi.

Ivan (zase, v zadregi). Joj, kako sem bleknil! (Glasno). Tedaj, kakor sem rekel, ob troških cerkvenega sklada. Delal bom na to, da se ugoti Vaši pritožbi.

Blaž. Tudi jaz bi Vas rad nekaj poprašal, gospod glavar! Se bo li res zidala že druga deželna norišnica? To bodo zopet naklade, da bo strah!

Ivan (pije, zase). Vrag jih vzemi, zdaj še to! Kaj čem odgovoriti? (Glasno). Norišnica? Čemu Vam bo pa ta? Kaj Vas je toliko norcev?

Blaž (osupnen). E, gospod glavar, saj ne bo za nas!

Primož. Hvala Bogu, tako daleč pa še nismo!

Ivan (zase). Dobro sem zopet pogodil! Pa saj ni čuda, kar vrti se mi že v glavi! (Glasno). Tudi za to se bom poganjal, da se norišnica ne bo zidala. Pisal bom, da so tukaj jako pametni ljudje. — Pa možje, pustimo take pogovore! Meni ni ljubo govoriti povsod in vedno samo o uradnih poslih. Dajmo ga rajši piti in se kaj družega pomeniti! Jaz se rad zabavam, če kam pridem.

Jakob. Prav pravite, gospod glavar! Le dajmo ga! (Proti svetovalcema). Saj tudi mi možje ne govorimo radi vedno o kmetijskih rečeh.

Ivan. Oče župan, kje pa je Vaša ženka? Dajte, dajte me tudi z njo seznaniti!

Jakob. He, he, ako ne boste zamerili, gospod glavar, takoj! (Kliče:) Hej! hoj! Polona! Polona! (Polona pride.) Daj poklicati mojo ženo! (Proti Ivanu). Menda je nekoliko huda name, ker sva se poprej sprla zaradi ženina.

Ivan. Zaradi ženina? Čegavega?

Jakob. Veste, moje hčerke Minke. Ona se je šolala v Ljubljani in se zagledala tamkaj v nekega Ivana. Kaj je in kako se piše, nisem prašal, ker sem se koj preveč razjezil. Pa saj veste, da se pod tem imenom ne skriva nič dobrega. Ivanov je sedaj že kar na kupe. Zato sem tudi koj rekel, da ga ne maram na noben način in da ga zapodim, ako pride k nam.

Ivan. Vi imate tedaj tudi hčerko?

Primož. Pa še zalo, zalo, gospod glavar!

Blaž. Punca pa taka!

Ivan. A! Pokažite mi vendar tudi njo? Jako sem radoveden videti jo.

Jakob. Menim, da prideta obe.

Petnajsti prizor.

Prejšnji. Marjeta in Minka (vstopita od zadaj).

Jakob. Tu sta obe, gospod glavar! (Marjeta in Minka se molče priklonita).

Ivan. Pozdravljam Vas prav srčno, mati županja! Moj poklon, zala gospodična! (Poda obema roko. Proti Jakobu). Res, krasna hčerka, čisto Vam podobna!

Jakob. He, he! Kaj ne? Meni, meni! O bil sem tudi jaz zal mladenič. (Proti Marjeti in Minki). No dajta, pa sedita! (Minka sede na konec mize zraven Ivana. Primož jima natoči).

Marjeta. Kako Vam dopade, gospod glavar, v našem kraju?

Ivan. Hvala! Vrlo lepo je tu! A tudi ljudje so mi kaj všeč; prijazni so in veseli.

Jakob. To pa to, gospod glavar! Ljudje smo pa taki, da nam jih ni para. Kaj ne prijatelja?

Blaž in Primož. Da, oče, ljudje smo pa taki!

Ivan. Ker smo si že vsi napivali, napijmo sedaj tudi materi županji in njeni zali hčerki. Bog ju živi!

Vsi (razun Marjete in Minke). Živio! živio! (Trčnejo z Marjeto in Minko).

Marjeta. Hvala, gospod glavar za napitnico!

Jakob (Minki). No, Minka, črhni no kako besedico, da bodo slišali gospod glavar, kako čivkaš. In tudi ti, Marjeta, poprej si tako žvrgolela, sedaj pa nimaš jezika.

Ivan. Gospodična Minka je gotovo žalostna zaradi Ivana, katerega ji ne privoščite. (Obema): Oče župan so mi že vse povedali. Tedaj Vi ljubite nekega Ivana v Ljubljani? Oh, kolika škoda! Vaša lepota, gospodična, me je tako omamila, da bi koj prosil očeta za Vašo roko, ako bi bilo še prosto Vaše srce.

Jakob (Marjeti na tihem). Slišiš! Slišiš! No, kdo je imel prav?

Marjeta (Jakobu tiho, smeja se). Jaz, boš že videl.

Minka. Oh, gospod glavar, kako ste ljubeznjivi! Tudi Vi meni jako dopadete. — Sicer pa vedite, da med menoj in Ivanom ni še nikake trdne zveze, ker sem mu rekla, da je odvisno vse od privoljenja mojega očeta! Tedaj, (sramožljivo) če — če Vam je res mar za mene, lahko še postanem Vaša.

Ivan. Gospodična, res? Res? — Oh, mene presrečnega človeka! Pojdi na moje srce, draga dušica! (Jo objame in poljubi).

Jakob (zase). Glej, glej, kake so ženske! Kako hitro je pozabila svojega Ivana. Skoraj se mi smili ta Ivan!

Blaž (Primožu). Veš kaj, meni se pa vendar zd

ta okrajni glavar malo čuden! Komej je prišel v hišo, pa že objema in poljubuje.

Primož (nazaj) E, mlada kri, mlada, in pa v glavi ga ima že tudi.

Ivan. No, oče župan, bodete meni tudi odrekli? In Vi, mati županja, daste Vaše dovoljenje?

Jakob (počasi). He, he, gospod glavar, skorej ne verjamem, da bi bila resnica, — he, he, pa če se res toliko ponižate in imate resno voljo, he, he, razume se samo ob sebi, da moram biti zadovoljen. — Prevelika čast za našo hišo! (Zase). Kako dobro je bilo, da smo jo dali v šolo!

Ivan. In Vi, mati županja?

Marjeta. Jaz Vama pa dam koj svoj materin blagoslov. Boljega ženina si tako ne moremo želeti.

Jakob (sune Marjeto). No glej, kako sem imel prav!

Ivan. Torej velja! Tu je moja roka! (Poda Jakobu in Marjeti desno). Dajta mi Vidva vajino v znak našega sporazumljenja. (Jakob in Marjeta storita). In sedaj (vstane), ko smo že pri kozarcih, praznujmo tekoj najino zakonsko obljubo! Primimo za kozarce in napijmo moji preljubljeni nevesti! Bog jo živi!

Vsi (vstanejo in trénejo). Bog jo živi! Živio! (Sedejo).

Ivan (stojé). Nisem mislil, da se tako hitro zaljubim in zaročim. Za to sem pa tudi tako dobre volje, da bi se najrajši kar zasukal.

Velik prijatelj sem priproste zabave, pri kateri se človeku ni treba ozirati na nikogar. Dajmo jo zaplesati! Imate kakega godca?

Marjeta (vstane, ravno tako Minka). Ravno prav, v veži je godec, ki je prišel od neke sva-tovščine. Če vam je všeč, pokličemo ga lahko.

Jakob (ves kviško. odpre vrata in kliče:) Polona, Polona, reci godcu noter!

Blaž (odmaja je z glavo, češ da mu vse to ni všeč ter pripoveduje natihoma nekaj Primožu, ta pa ga pogovarja in maha z roko češ, naj bo).

Minka (Ivann). Oh, kaj počnemo, Ivan, vsa se tresem!

Ivan (nji in Marjeti). Le pustita me, vse se dobro konča, da imam le besedo očetove. Če pride res pravi glavar, gotovo kot inteligen ten mož vse odpusti.

Jakob, (ki stoji še vedno pri vratih, proti prihajajočemu godcu). Le notri, notri, pa zagodi eno pošteno! (Godec vstopi). Tam le sedi in prični! (Godec seje in začne igrati ples. Ivan prime Minko in pleše z njo).

Jakob. No, Primož, primi jo, primi (kaže na Marjeto) in dajta se zasukati! (Primož stori tako in pleše z Marjeto. Blaž sedi pri mizi in gleda nejevoljno. Jakob ves vesel daje takt z roko in stopa z nogama po taktu. Ko tako rajajo, odpró se vrata zadaj ter nastopi glavar Leskovec in z njim sluga Vesel, ki nosi spise pod pazduho. Poslednji stopi tako, da ga Jakob ne vidi koj. Godba in ples hitro prenehata.

Minka se prime polna strahu Ivana, pred katerega stopi Marieta, da ga ni dobro videti. Jakob gleda Leskovca od nog do glave).

Šestnajsti prizor.

Prejšnji. Leskovec. Vesel.

Leskovec. No, no, to je pa vesel občinski zastop! (Proti Jakobu). Menim da se ne motim. Gospod župan Gornik, kaj ne? — Jaz sem okrajni glavar Leskovec!

Jakob. Ha, ha, ha! Okrajni glavar? To je pa gotovo tisti Ivan, ki se hoče na ta način vsiliti v mojo hišo. Ko bi ne bil tako dobre volje, bi res kaj napravil, a sedaj naj bo! — Prepozni ste, gospod, prepozni! Tam le je gospod okrajni glavar! (Pokaže na Ivana).

Vesel (pristopi k Gorniku, katerega potrese za suknjo). Oče župan, ali ne vidite, da sem tudi jaz tukaj? (Jakob se prestraši).

Leskovec (pogleda tjekaj, kamor mu je pokazal Jakob, in zagledavši Ivana, stopi proti njemu). O, Ivan, kaj pa delaš ti tukaj? (Seže mu v roko in ga pozdravlja).

Jakob. Ka — ka — kaj? Te — tedaj Vi ste gospod okrajni glavar in ta — tale je tisti Ivan? (Sklene roki in gleda vprašaje zdaj jednega, zdaj drugega. Godec se zmuzne venkaj).

Blaž (tiho Primožu). Ali ti nisem rekel, da je to malo čuden okrajni glavar!

Primož (ravno tako). Res, kako je govoril, mrtvašnica in norišnica, da bosta za nas.

Jakob (Ivanu) Vi ste se tedaj šalili z menoj? (Proti Marjeti in Minki). In vidye sta to vedeli in sta mu pomagali?

Ivan. Da, oče župan, tako je! Jaz sem Ivan Tekavec, trgovčev sin iz Ljubljane in ljubimec Vaše hčerke. Prišel sem k Vam, da bi snubil Minko. A mati in Minka sta me poučili, da niste danes za noben pogovor, ker pričakujete novega gospoda glavarja, in mi tudi povedali, da ne marate za mene. Ker nisem hotel ostati v oni-le sobi, kamor sta me skrili pred Vami, zadela sva tu-le skupaj. Ker ste menili, da sem gospod glavar, ki Vas je prehitel, porabili smo v sporazumu Vašo zmoto. (Proti glavarju). Tekom zabave, katero smo potem imeli, prosil sem gospoda župana za roko njegove hčerke, katero mi je obljubil radovoljno, menéč da sem pravi gospod glavar. Vi gospod glavar, ki ste dober prijatelj mojega očeta in naše obitelji, vem, da mi radi odpustite, da sem Vas v svoji zadregi nekaj časa tukaj nadomestoval. (Proti Jakobu). Odpustite mi pa tudi Vi, oče župan, da sem Vas motil! Goreča ljubezen do Vaše hčerke in želja, da me vendarle spoznate in se prepričate, da nisem tako napačen človek, primorali sta me do te šale z Vami.

Leskovec. Ha, ha, ha, vedno si še stari šaljivec!
No jaz Ti rad odpustim.

Minka. Prosim Vas tudi jaz, dragi oče, odpuščanja, da sem se podala tej šali. Storila sem to iz prevelike ljubezni do svojega Ivana, katerega ste sedaj lahko spoznali, da je res vrl mladenič.

Marjeta. Jaz pa zaradi tega, da si boš zapomnil, da so še bolj prebrisani ljudje na svetu, kakor si pa ti v svoji domišljiji!

Ivan. Dragi oče župan, prosim Vas sedaj vnovič in prav goreče, dajte mi Vašo ljubo Minko v zakon!

Minka. Ljubi oče, dajte Vaše dovoljenje, ne zavržite svoje hčerke!

Leskovec. No, oče župan, vidim, da sta tu dva človeka, ki se prav goreče ljubita, a katera je bila Vaša nenaklonjenost nasproti ženinu na poti k njiju zvezi. Ako moja beseda kaj velja, prosim Vas tudi jaz za nju. Poznam Ivana, sin je mojega vrlega prijatelja trgovca Tekavca iz Ljubljane. Nikdar se ne boste kesali, ako daste Ivanu svojo hčerko.

Primož. No, se pa daj pogovoriti, daj!

Jakob. Kaj čem storiti družega? Besedo sem že enkrat dal in ni je dobro jemati nazaj. Posebno pa ker vidim, da ste tudi Vi, gospod glavar, za Ivana, sklepati moram, da je res vreden mladenič. Če tedaj že ni

okrajni glavar moj zet, naj bo pa vsaj njegov prijatelj. — Imejta se, Bog Vaju blagoslovi!

Ivan in Minka (objameta Jakoba). Hvala Vam, dragi očka! Videli boste, da bote imeli veselje z nama!

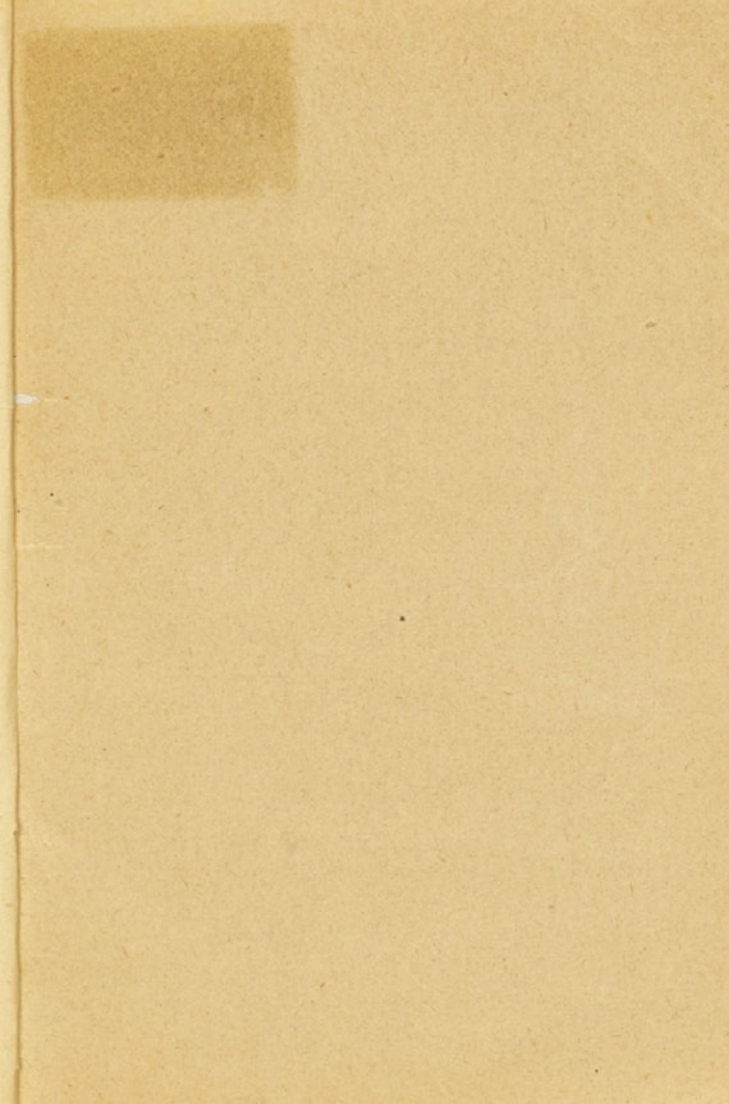
Jakob. Le to se mi zdi škoda, da našega pravega gospoda glavarja vendarle nismo tako sprejeli, kakor smo imeli namen. A ne zamerite, visokocenjeni gospod, slišali ste, da se je vse drugače prigodilo, kakor pa smo nameravali. Zatoraj Vas prosim najponižneje Vašega oproščenja.

Leskovec. Glede tega bodite brez skrbi, oče župan! Saj ni bilo vzroka slovesnemu sprejemanju. Obiskal sem najprej Vašega graščaka in zato me niste našli v vasi. Mene veseli že to, da je moj prihod posledica, da postaneta srečna dva človeka, ki se tako iz duše ljubita. —

Ivan. In sedaj, ko se je vse tako srečno izteklo in to potem dobrem gospodu in z njegovo pripomočjo, ne ostaja nam družega več, nego da zopet primemo za kozarce in iz vsega srca napijemo: Bog živi pravega gospoda okrajnega glavarja!

Vsi (razven Leskovca vzdignejo kozarce, obstopijo Leskovca in zakličejo:) Bog živi gospoda okrajnega glavarja!

(Zavesa pade.)

56091